

Tato rigorózní práce se zabývá hmotněprávní stránkou poskytování investičních pobídek dle zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů (zákon o investičních pobídkách), ve světle slučitelnosti s právem ES, jmenovitě s úpravou veřejných podpor. Investiční pobídky představují veřejnou podporu poskytovanou státem velkým investičním projektům realizovaným v regionech soudržnosti České republiky, jež trpí hospodářsko-sociálními problémy.

Téma *Investiční pobídky ve vztahu ke komunitárnímu právu* jsem si vybrala ze dvou důvodů. Prvním je můj zájem o problematiku regionální podpory, druhým je aktuálnost této otázky v souvislosti se změnou postoje vlády vůči investičním pobídkám a se zahájením nového programovacího období pro strukturální fondy, které s sebou nese změny v pravidlech poskytování veřejné podpory.

Dle článku 3 odst. 1 písm. g) Smlouvy o založení Evropského společenství¹ má Evropské společenství za úkol vytvořit „*system zajišťující, aby na vnitřním trhu nebyla narušována hospodářská soutěž*“. K narušení přitom dochází nejen protisoutěžním jednáním podniků, ale také zásahy členských států, jež usilují za pomoci fiskálních i nefiskálních nástrojů realizovat cíle národní hospodářské a sociální politiky. Poskytování veřejné podpory ve smyslu čl. 87² odst. 1 SES mezi tyto nástroje patří. Opatření státu tohoto charakteru mohou být z pohledu zájmů Společenství opodstatněná a prospěšná, stejně tak jako škodlivá. Jejich podstatným rysem je, že dávají konkurenční výhodu vybranému podniku, kterou by za normálních – přísně tržních – podmínek nezískal. V důsledku toho dochází k vytváření nerovných podmínek na trhu, ať už je účel poskytnutí podpory jakýkoli. Veřejná podpora se pak může stát nepřímou překážkou volného pohybu zboží a služeb a faktorem, který narušuje existující rovnováhu na trhu. Vzhledem ke zhušťování obchodní sítě a odbourávání bariér v důsledku budování společného trhu jsou národní ekonomiky na taková opatření, jež s sebou nesou riziko vzniku či přesunu vážných hospodářských problémů z jednoho členského státu do druhého, mnohem citlivější.

¹ Smlouva o založení Evropského společenství bude dále uváděna pod zkratkou SES.

² V dalším textu může být v citacích předpisů komunitárního práva, judikatury nebo literatury odkazováno v důsledku změny číslování článků Smlouvy o ES na článek 92.

Veřejná podpora, zejména jedna z jejích oblastí označovaná jako regionální podpora, může být však za určitých okolností opodstatněná a méně nebezpečná, a to nejen na národní úrovni, ale v rámci celého Společenství. Ve světle jiných cílů Společenství pak nemá článek 3 odst. 1 písm. g) SES absolutní prioritu a může ustupovat jiným závazkům Společenství, např. cílům politiky hospodářské a sociální soudržnosti – viz článek 158 SES: „*Společenství se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí.*“

Existuje tak určité pnutí mezi zájmem Společenství na vybudování společného trhu s rovnými soutěžními podmínkami a potřebou vypořádat se s hlubokými regionálními rozdíly napříč Společenstvím. Je proto zřejmé, že za takových podmínek nabývá právo veřejné podpory na významu.

Při práci s prameny a literaturou jsem využívala zejména původní texty, tj. předpisy komunitárního práva, metodické pokyny nelegislativní povahy uveřejněné Komisí ES, judikaturu Evropského soudního dvora a Soudu první instance a obecně závazné právní předpisy ČR. Při výkladu legislativních ustanovení jsem se dále opírala o komentáře k hospodářské soutěži v ES, monografie o soutěžním právu, statě o regionální podpoře a důvodové zprávy k předpisům týkajícím se investičních pobídek.

Text rigorózní práce jsem s ohledem na rozsáhlost tématu omezila na materiální aspekty poskytování investičních pobídek a okruhy s nimi bezprostředně související. Vzhledem k tomu, že se jedná o neuzavřené téma, je na místě uvést, že práce pokrývá období do konce srpna 2008.